

Nya tillträdesregler

Leif Strandberg

Nya tillträdesregler - bakgrund

- Tre vägar till den öppna högskolan (SOU 2004:29, feb 2004)
- Kunskap och kvalitet – elva steg för utveckling av gymnasieskolan (prop. 2003/04:140, apr 2004)
- Ny värld – ny högskola (prop. 2004/05, jun 2005)
- Utskotts- och riksdagsbehandling (beslut 23 feb 2006)
- Regeringsbeslut (21 jun 2006)
- Val och regeringsskifte (17 sep 2006)
- Budgetpropositionen (16 oktober 2006)
- Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet (2006/07:107) beslut juni 2007

Reservation i riksdagen (februari 2006, alliansen + mp)

”Tillträdesutredningens förslag om områdesbehörigheter är en lämplig utgångspunkt för regler om särskilda behörighetskrav. Det bör löna sig för gymnasieelever att läsa fördjupningskurser som är relevanta för den utbildning de vill läsa på högskolan.”

Fyra betydelsefulla förändringar

1. Meritpoäng

Maximalt 2,5 meritpoäng får tillgodoräknas. Lägg till jämförelsetalet (som är max 20,00). Maximalt meritvärde blir 22,50 poäng.

2. Direktgrupp

I direktgruppen får man bara tillgodoräkna sig meritvärdet från slutbetyget i gymnasieskolan eller komvux. Kompletteringar får ej tillgodoräknas.

3. Områdesbehörigheter

4. Skärpning av kraven för grundläggande behörighet.

Förändringar 2008

De flesta förändringarna ska tillämpas från och med antagningen till höstterminen 2010, men några tillämpas redan från och med antagningen till höstterminen 2008, nämligen

- 25:4-regeln tas bort (övergångsregler)
- HA-gruppen (högskoleprov + arbetslivserfarenhet) slopas
- Alternativt urval till högst en tredjedel av platserna på en utbildning

Grundläggande behörighet (2010)

- Slutbetyg fullständigt program, lägst godkänt i 2250 poäng inklusive lägst godkänt i Sv A + B (Sv som andraspråk A + B), Ma A och En A
- Folkhögskola, intyg om grundläggande behörighet
- Övergångsbestämmelser, motsvarande kunskaper och reell kompetens

Särskild behörighet

De krav på särskild behörighet som krävs skall vara "helt nödvändiga" för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen.

(motsvarande kunskaper – reell kompetens)

Kraven på särskild behörighet anges i områdesbehörigheter.

Högskoleverket föreskriver om vilka områdesbehörigheter som ska finnas och vilken/vilka områdesbehörighet/er som ska gälla för utbildningar som leder till en yrkesexamen.

Universitet och högskolor bestämmer vilken områdesbehörighet som ska gälla för utbildningar som leder till generell examen, konstnärlig examen och för kurser.

Behörighetsgivande kurser (ca 20 kurser)

Grundläggande behörighet: Sv A + B (Sv 2 A + B), En A och Ma A

Särskild behörighet (kurser i de olika områdesbehörigheterna):

Sh A, Hi A

En B, Moderna språk steg 3

Ma B – E

Nk B (kan ersättas av Bi A, Fy A och Ke A)

Bi A – B, Fy A – B, Ke A – B

Idrott och hälsa A

Högskoleförordningen tillåter justeringar – sänkning och höjning - av behörighetskraven

- Lärosätena har möjlighet att avvika från den aktuella områdesbehörigheten genom att sänks kraven.
(Hf 7 kap 3 § ”Om det finns särskilda skäl, får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor”)
- Lärosätena kan ansöka om tillstånd från Högskoleverket, att få använda krav utöver den aktuella områdesbehörigheten. Också här krävs det ”särskilda skäl” (Hf 7 kap. 11 §).

Motsvarandebedömningar

Matematik B, Fysik A, Kemi A, Biologi A+B, Naturkunskap A+B

De nämnda kurserna kan, om de krävs för behörighet, ersättas av vissa program (inkl vissa angivna kurser). EC, EN, FP, IP, NP, OP, TE

Exempel: Omvårdnadsprogrammet med kurserna Medicinsk grundkurs och Vård- och omsorgsarbete motsvarar Naturkunskap A+B

HSVFS 2007:8

Ytterligare motsvarandebedömningar finns i Bedömningshandboken.

Urval och meritvärdering - urvalsgrunder

Minst en tredjedel på betyg

Minst en tredjedel på högskoleprov (ej arbetslivserfarenhet)

Högst en tredjedel alternativt urval (ex inträdesprov och/eller relevant arbetslivserfarenhet)

Konstnärlig examen (alla platser)

Tillstånd (alternativt urval och behörighetskrav utöver områdesbehörighet)

16 § En högskola får i enstaka fall göra avsteg från 12 och 13 §§. Detta får dock ske bara om en sökandes meriter inte kan bedömas på lämpligt sätt enligt de urvalsgrunder som anges i 12 § och om sökanden genom tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet eller någon annan omständighet har särskilda kunskaper eller annars särskilda förutsättningar för utbildningen. Förordning (2006:1053).

Betygsurvalet – fyra urvalsgrupper

Svenska betyg, direktgrupp (I) och kompletteringsgrupp (II)

Jämförelsetal – maximalt 20,00

Meritpoäng – maximalt 2,5 (Maximalt meritvärde 22,50)

Utländska betyg (III) – egen urvalsgrupp

Folkhögskola (IV) – egen urvalsgrupp

Betygsurvalet - platsfördelning efter antal beh sök (steg I)

Grupp I: sökande med

- betyg från gymnasieskolan, och
- betyg från gymnasial vuxenutbildning, om minst två tredjedelar av gymnasiepoängen avser gymnasial vuxenutbildning.

Grupp II:

- sökande med betyg från gymnasieskolan som kompletterat
- betyg från gymnasial vuxenutbildning, om mindre än två tredjedelar av gymnasiepoängen avser gymnasial vuxenutbildning.

Betygsurvalet - platsfördelning (forts steg I)

Grupp III: sökande med betyg från utländsk och internationell utbildning

Grupp IV: sökande med studieomdöme från folkhögskola.

Betygsurvalet - platsfördelning steg 2

Sedan platserna har fördelats i respektive grupp skall antalet platser i grupp II reduceras med en tredjedel. Denna andel skall tillföras grupp I.

Betygsurvalet (grupp I och II) - meritpoäng, moderna språk och engelska

Lägst godkänt i moderna språk (ej engelska) steg 3 ger 0,5 poäng. Steg 4 ger ytterligare 0,5 poäng. Om steg 3 krävs för behörighet ger steg 4 1,0 poäng. För steg 5 alternativt lägst steg 2 i ett annat språk ges ytterligare 0,5 poäng. Maximalt 1,5 meritpoäng för moderna språk.

Lägst godkänt i engelska B ger 0,5 poäng. Lägst godkänt i engelska C ger ytterligare 0,5 poäng. Om engelska B krävs för behörighet ger engelska C ändå bara 0,5 poäng.

Betygsurvalet (grupp I och II) - meritpoäng, matematik

- Lägst godkänt i matematik en nivå över den behörighetsgivande ger 0,5 poäng.
- Lägst godkänt i en kurs två nivåer över den behörighetsgivande ger ytterligare 0,5 poäng.
- Om det inte finns något särskilt behörighetskrav i matematik ger Matematik B och C vardera 0,5 poäng.

Betygsurvalet (grupp I och II) - meritpoäng, matematik, forts

- Om matematik E är behörighetsgivande finns det inga kurser på nivåer över den behörighetsgivande, varför inga meritpoäng kan delas ut.
- Om matematik D är behörighetsgivande ges 0,5 meritpoäng för matematik E.
- Matematik breddning och Matematik diskret ger ej meritpoäng.

Områdeskurser

- Finns i samtliga områdesbehörigheter
- Ger maximalt 1,0 meritpoäng. En kurs som omfattar 100 gymnasiepoäng eller mer ger 0,5 poäng. En femtiopoängskurs ger 0,25 poäng. Man får tillgodoräkna sig högst två femtiopoängskurser.
- Man kan få poäng för två breddningskurser i samma ämne.

Meritkurser/Områdeskurser

En behörighetsgivande kurs kan aldrig ge meritpoäng.
Betygskravet är lägst godkänt. Högre betyg ger inte mer poäng.

Regeringen har bestämt att moderna språk, engelska och matematik ska ge meritpoäng.

Dessutom kan de så kallade områdeskurserna i områdesbehörigheterna ge meritpoäng. Områdeskurser ska vara ”särskilt relevanta” för den sökta utbildningen.

Högskoleverket beslutar om vilka områdeskurser som ska finnas.

Utökat program

Före: Kurser inom ramen för utökat program bör placeras på samlat betygsdokument. Betygen räknas med i jämförelsetalet om kurserna är behörighetsgivande och/eller höjer jämförelsetalet.

Efter: Kurser inom ramen för utökat program ska tas med i slutbetyget, men markeras särskilt. Betygen räknas med i jämförelsetalet om kurserna är behörighetsgivande.

En sökande får tillgodoräkna sig meritpoäng för en kurs inom ramen för utökat program. Vad gäller för vux?

Reducerat program

23 § En elev kan befrias från undervisning i en eller flera kurser, om eleven önskar det och har påtagliga studiesvårigheter som inte kan lösas på något annat sätt (reducerat program).

En elev får befrias från kurser som motsvarar högst tio procent av det antal gymnasiepoäng som krävs för ett fullständigt nationellt eller specialutformat program.

Beslut enligt denna paragraf fattas av rektorn. Förordning (1997:605).

Förlängd undervisning

24 § Styrelsen för utbildningen får besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev får fördelas över längre tid än tre år, om det med hänsyn till elevens förutsättningar finns särskilda skäl till detta. Förordning (1997:605).

25 § Den elev som har följt ett reducerat program enligt 23 § har rätt att genom förlängd undervisning läsa in varje kurs i vilken eleven varit befriad från undervisningen. Förordning (1999:844).

Betygsurvalet - komplettering

Kompletteringsgrupp

Behörighetskomplettering

Konkurrenskomplettering - utbyteskomplettering,
tilläggskomplettering och meritpoängskomplettering

Prövning

Vad gäller för vux?

Betygsurvalet - direktgrupp och kompletteringsgrupp

Den som behörighetskompletterar prövas bara i kompletteringsgruppen.

Den som konkurrenskompletterar prövas i både direktgruppen och kompletteringsgruppen. I direktgruppen på sitt meritvärde från gymnasieskolan. I kompletteringsgruppen på sitt meritvärde efter gjorda kompletteringar.

En komplettering kan vara både en behörighetskomplettering och en konkurrenskomplettering beroende på sökt utbildning.

Informationsbehov

Det finns en stor efterfrågan på information om hur universitet och högskolor tänker göra inför antagningen till höstterminen 2010 när det gäller:

- områdesbehörighet för utbildningar som leder till generell examen och kurser
- eventuellt sänkta behörighetskrav
- tillstånd att höja kraven och/eller kräva relevant arbetslivserf
- yrkesexamen med flera områdesbehörigheter (ex Lärarexamen)
- de enskilda utbildningsanordnarna

Konsekvenser?

Information om tillträdesreglerna finns på:

- www.hsv.se se "Den sv högsk, Utb, Förändringar, Regl för tillträde
- Information som riktar sig till elever/studenter på www.studera.nu
- **Högskolenytt för vägledare** - nyhetsbrev
Vill du prenumerera på nyhetsbrevet skickar du ett e-brev med blank rubrikrad till studieinfo-subscribe@hsv.se.

Frågor: E-post tilltradesfrågor@hsv.se

Skolverket: Författningskommentarer för likvärdig bedömning och betygssättning